

De sportvisserij is vaak visrechtgebend

Waterbeheer en visstand

‘samen afspraken maken staat voorop’

Tekst: Pierre de Vries

Fotografie: Sportvisserij Nederland

De waterschappen zijn verantwoordelijk voor de waterkwantiteit en -kwaliteit. Daarnaast verhuren zij, voorzover ze eigenaar van wateren zijn, visrechten aan sportvisserijorganisaties en/of beroepsvissers. Die mogen als huurders of vergunninghouders vis wegvangen en uitzetten. Met de komst van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2000, is de relatie tussen de waterbeheerder en de visserijsector in een iets ander daglicht komen te staan. In dit artikel laat Pierre de Vries zien wat de Kaderrichtlijn Water met betrekking tot het visstandbeheer betekent voor de waterbeheerders.

De KRW verplicht Nederland om in 2015 een goede chemische en ecologische waterkwaliteit, waaronder een goede visstand, te realiseren. De waterbeheerders zijn verantwoordelijk voor die goede visstand. Het waterschap zal zicht moeten hebben in de samenstelling en ontwikkeling van de visstand. De waterbeheerder dient de visstand dus te bemonsteren en te beoordelen. Hij zal indien nodig ook maatregelen moeten (laten) nemen om de gewenste visstand te bereiken. De waterschappen hebben door de KRW nadrukkelijker dan in het verleden een verantwoordelijkheid op het gebied van het visstandbeheer.

Adviesgroep

Deze situatie was in 2004 aanleiding om over dit onderwerp een symposium te organiseren. De vraag op welke wijze de waterschappen een goede visstand kunnen realiseren en de sport- en beroepsvisserij kunnen blijven vissen stond toen centraal. Die vraag is opgepakt door een adviesgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Unie van Waterschappen, Sportvisserij Nederland en de Combinatie van Beroepsvissers. Ze hebben hun bevindingen neergelegd in de adviesnota Waterbeheer-Visserijbeheer die op het symposium ‘Dag van de Vis’ van 11 mei 2006 werd uitgereikt.

De adviesgroep geeft aan dat het uitgeven van visrechten moet worden afgestemd op het bereiken en behouden van een gezonde en passende visstand om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te realiseren. Van belang is dat de waterbeheerder sturend kan optreden ten aanzien van het te voeren visserijbeheer door de sport- en beroepsvisserij.

Aangrijpingspunt voor de waterbeheerder is de wijze

waarop het visrecht aan de sport- en beroepsvisserij wordt overgedragen. Grosso modo is er sprake van het aangaan van verhuurovereenkomsten en/of het verlenen van vergunningen.

Aanvullende voorwaarden

De mate waarin de waterbeheerder directe invloed op de visstand kan uitoefenen verschilt daarbij. Bij verhuur van de visrechten, zonder aanvullende voorwaarden, kan het waterschap geen visserijonderzoek doen, geen vis uitzetten en wegvangen en geen nadere regels stellen ten aanzien van de bevissing. Het waterschap blijft echter wel (eind)verantwoordelijk voor het visstandbeheer. De sport- en beroepsvissers die het visrecht huren zijn dan verantwoordelijk voor het visserijbeheer. Bij het uitgeven van vergunningen blijft het waterschap visstandbeheerder en visserijbeheerder en heeft dan wel de mogelijkheden van onderzoek en het stellen van regels ten aanzien van de bevissing. De adviesgroep onderkent dat aanvullende voorwaarden voor huurovereenkomsten en in vergunningen wenselijk zijn om enerzijds de positie van de waterbeheerder als visstandbeheerder te verstevigen en anderzijds de positie van de georganiseerde sport- en beroepsvisserij te handhaven en te waarborgen. Het betreft de navolgende aanvullende voorwaarden:

- De visrechthebbende (huurder) staat toe dat de verhuurder (waterschap) onderzoeken uitvoert naar de visstand.
- De visrechthebbende (huurder) staat toe dat de waterbeheerder visserijkundige maatregelen treft die noodza-

	Verantwoordelijkheid	Bevoegdheid
Waterbeheerder	<ul style="list-style-type: none"> • Publiekrechtelijk voor waterbeheer, opstellen ecologische doelen en behalen Kaderrichtlijn Water doelen door visstandbeheer. • Uitvoeren van maatregelen vastgelegd in waterbeheerplan (of visstandbeheerplan). • Monitoren/beoordelen visstand. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Stellen van voorwaarden bij verhuur visrecht en bij het uitgeven van vergunningen binnen het kader van de Visserijwet, bijvoorbeeld verplichten deelname Visstandbeheercommissie; verplichten opstellen visplan; toestaan onderzoek visstand.</i> • <i>Accorderen visplan.</i>
Sportvisserij en beroepsvisserij als huurders van visrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Privaatrechtelijk voor een doelmatige bevissing. • <i>Visserijbeheer vast te leggen en uit te voeren volgens visplannen.</i> 	Het onttrekken en uitzetten van vis, het reguleren van de visserij en doen van visserijonderzoek <i>binnen het kader van een geaccordeerd visplan.</i>

Schema 1: huidige -en in cursief- aanvullende gewenste, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het geval van verhuurde visrechten

Visserij moet passen binnen de KRW

kelijk worden geacht voor het behalen van de doelstellingen uit het waterbeheerplan en/of de doelstellingen vanuit de Kaderrichtlijn Water.

- In de huurovereenkomst kunnen bepalingen worden opgenomen over het al of niet uitzetten van vis. Dit onderwerp kan ook worden opgenomen in het verplichte visplan dat getoetst wordt door de waterbeheerder.
- De visrechthebbende (huurder) en/of gemachtigde vergunningverlener (sportvisserij) en/of vergunninghouder (beroepsvisserij) is verplicht deel te nemen aan de Visstandbeheercommissie (VBC) en mee te werken aan het (in VBC-verband) opstellen, uitvoeren én naleven van een visplan.

Het verdient aanbeveling dat waterbeheerder en visrechthebbenden/vergunninghouders gezamenlijk, in VBC-verband, overleggen over de huurvoorwaarden.

Visstandbeheercommissies

Daarnaast beveelt de adviesgroep aan om de waterbeheerder (in de Visstandbeheercommissie, afgekort VBC) een zodanig positie te geven dat hij vanuit zijn bevoegdheid een toetsende en goedkeurende rol krijgt bij de vaststelling van visplannen. De waterbeheerder kan zichzelf deze positie geven via de huurovereenkomst en bijvoorbeeld een VBC-convenant.

Het visplan zal door de waterbeheerder moeten worden getoetst aan het eigen visstandbeleid, de (visstand) beheerplannen en de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. Het visplan bevat de uitwerking op het gebied van de visserij, waaronder vangstquota's, het al of niet uitzetten van vis en adequate regelgeving, controle en handhaving. In het visplan wordt door de visserijbeheerder ook de uitvoering van monitoring, onderzoek en registratie uitgewerkt.

Overige wateren

De adviesgroep vraagt in het bijzonder aandacht voor de wateren die niet in eigendom zijn van de waterschappen. Het visrecht zit namelijk 'vast' aan het eigendom van de grond onder het water. Naast de waterbeheerder kunnen dus ook gemeenten en particulieren eigenaar van het vis-

recht zijn. Daarnaast bestaat er visrecht dat 'los' staat van het eigendom van het water. Dit worden oud-zakelijke of heerlijke visrechten genoemd. Het aandeel wateren waarbij het eigendom niet bij de waterbeheerder ligt is soms aanzienlijk. In de Krimpenerwaard bijvoorbeeld heeft de waterbeheerder minder dan 2% van alle wateren in eigendom. In deze situaties kan de waterbeheerder via de huurovereenkomsten en vergunningen voor de visserij geen directe invloed uitoefenen op het visserijbeheer en daarmee op de visstand. Terwijl de waterbeheerder wel degelijk verantwoordelijk is voor de visstand. De adviesgroep acht het dan ook wenselijk dat de waterbeheerder een wettelijke bevoegdheid krijgt voor alle wateren (los van eigendom) om invloed uit te oefenen op/randvoorwaarden te stellen aan het visserijbeheer. Dit impliceert dat de Visserijwet en/of de Integrale Waterwet of de keur van het waterschap moet worden gewijzigd. Inmiddels wordt deze problematiek door de interdepartementale werkgroep vis opgepakt.

Ten slotte

De adviesnota is aan alle waterschappen, federaties van sportvissers en beroepsvissers verzonden met het verzoek om de nota te gebruiken om in onderling overleg tot afspraken te komen zodat er gevestigd kan worden en de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water kunnen worden gerealiseerd.

Over de auteur

Dr. P.J.R. de Vries is senior beleidsmedewerker bij de Unie van Waterschappen. Zijn belangrijkste werkzaamheden liggen op het gebied van de waterkwaliteit, in het bijzonder de Europese Kaderrichtlijn Water.

De Unie van Waterschappen

De Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de Unie van Waterschappen. De Unie behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. Meer informatie is te verkrijgen op www.uvw.nl.

De Adviesnota beleid waterbeheer – visstandbeheer is verzonden naar alle waterschappen en visrechthebbenden. Geïnteresseerden kunnen een exemplaar opvragen bij de Unie van Waterschappen, telefoon 070-3519751